

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

« 11 вересня » 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Асистентська практика

Рівень вищої освіти: *другий (магістерський)*

Галузь знань: 05 – *Соціальні та поведінкові науки*

Освітньо-професійна програма: *ОПП «Політологія»*

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю: *052 – Політологія*

Робоча програма навчальної дисципліни «Асистентська практика». – Одеса: ОНУ, 2023. – 17 с.

Розробник: к.політ.н., доцент Ірина МИЛОСЕРДНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Василь ПОПКОВ)
(прізвище та ініціали)

Погоджено із гарантом ОПП

_____ (підпис)

(Олег ХОРОШИЛОВ)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету МВПС

Протокол № 1 від. “28” серпня 2023 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Олег ХОРОШИЛОВ)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 7,5 годин – 225 залікових модулів – 1 змістових модулів – 1 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань _05 - <u>Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність 052 - Політологія (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: 2 рівень, магістр	Цикл загальної підготовки	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		-	-
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		225	225
у т.ч. ІНДЗ*: - год.			
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Вступ

Асистентська практика (далі Практика) є важливою складовою у підготовці здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 «Політологія», яка надає майбутнім політологам досвід педагогічної роботи у вищій школі. Необхідна теоретична та методична підготовка для проходження асистентської практики забезпечується вивченням дисциплін «Методика викладання політичних наук» та «Професійне та науково-методичне забезпечення викладацької діяльності у ЗВО».

Практика відбувається з відривом від основного процесу навчання та проводиться у вигляді індивідуальної та групової взаємодії здобувачів з викладачами ФМВПС Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Практика спрямована на закріплення отриманих професійних знань протягом навчання в ОНУ імені І.І. Мечникова, а також на відпрацювання педагогічних навичок, які б відповідали рівню вищого навчального закладу.

3. Мета і завдання практики:

Мета Практики полягає у формуванні готовності здобувачів до викладацької діяльності у середніх спеціальних та вищих навчальних закладах відповідного напрямку. Завданнями Практики є:

- розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача шляхом залучення здобувачів до проведення різних видів навчально-виховної роботи у ВНЗ;
- формування умінь та навичок щодо планування та організації навчально-методичної роботи викладача;
- формування готовності до здійснення виховної роботи зі здобувачами та академічними групами.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання. Відповідно до Освітньо-професійної програми спеціальності 052 «Політологія»,

очікуваними результатами проходження здобувачами вищої освіти Практики є наступні:

- в умовах педагогічно-виховної діяльності уміти застосовувати сучасні методи контролю і діагностики поточної та підсумкової оцінки рівня знань здобувачів, навчального процесу в цілому;
- в умовах професійної діяльності формулювати в усній чи письмовій формі свої думки державною мовою, користуватися професійною лексикою, підвищувати власну мовну культуру;
- на основі спеціальної наукової, практичної і психолого-педагогічної підготовки здійснювати освітню діяльність у ЗВО, її учбово-методичне забезпечення;
- на основі аналізу навчально-виховного процесу і самоаналізу результатів власної педагогічної діяльності забезпечувати реалізацію пізнавальної функції навчання;
- обґрунтовувати власну педагогічну діяльність як систему, розробляти авторські освітні проєкти;
- розробка і використання кейс-методів, ділових ігор, відтворення реальних професійних ситуацій, інших інноваційних технологій для формування у здобувачів практичних фахових навичок.

Процес проходження Практики здобувачами вищої освіти кафедри політології Факультету міжнародних відносин, політології і соціології спрямований на формування елементів наступних *компетенцій*:

ІК – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій;

ЗК01 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК04 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК05 – здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;

СК02 – спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти;

СК05 – спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу;

СК06 – здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програмними результатами проходження Практики є:

ПР 02 – застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань;

ПР 05 – планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог;

ПР 07 – здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності;

ПР 08 – розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

4. Організація асистентської практики

Практика відбувається протягом 5 тижнів 1-го року магістратури денної та 3 тижнів заочної форм навчання.

Практика кожного здобувача здійснюється під керівництвом наставника, який є науковим керівником магістерського (дипломного) проекту здобувача. На першому тижні від початку практики здобувачем та його наставником обговорюється та опрацьовується програма, яка має включати всі змістовні

частини Практики та терміни виконання видів робіт, що входять до неї. Протягом наступних тижнів відбувається практична реалізація окресленої програми. На останньому тижні підбиваються підсумки асистентської Практики.

Базами проходження Практики є відповідні кафедри університету.

5. Зміст асистентської практики

Під час проходження Практики здобувач повинен виконати наступні види робіт:

I. Організаційна робота:

- 1) складання календарного плану асистентської практики;
- 2) ознайомлення з загальним планом роботи кафедри, індивідуальними і робочими планами викладача-наставника;
- 3) відвідування занять керівника і провідних викладачів кафедри з метою усвідомлення кращого методичного досвіду;
- 4) участь у роботі методичних семінарів кафедри, міжкафедральних формах спілкування (конференціях, «круглих столах» тощо).

II. Методична робота:

- 1) підготовка розгорнутих планів семінарів (лекцій) за визначеними темами з наданням питань для обговорення, практичних і тестових завдань, тематики рефератів, списків обов'язкової та додаткової літератури;
- 2) розробка сценарного плану «ділової гри», семінару-дискусії, семінару-конференції тощо;
- 3) пошук, систематизація і вивчення нової літератури щодо окремих тем загального курсу політології або спецкурсу (за рекомендацією наставника), а також загально-методичної літератури з питань викладання суспільно-політичних дисциплін у вищій школі.

III. Навчальна робота:

- 1) проведення семінарів/лекцій в академічних групах;
- 2) надання допомоги наставнику в проведенні заліків/іспитів і т. ін.

Запропоновані види завдань є лише певним взірцем для складання індивідуальної програми кожним здобувачем, оскільки вона, безперечно, має враховувати як індивідуальні здібності та побажання здобувача, так і специфіку навчального навантаження його керівника. Проте основні напрямки роботи в тому чи іншому вигляді повинні бути відпрацьовані.

III. Методичні рекомендації щодо проходження Практики

Під час проходження практики *здобувач повинен:*

- дотримуватись режиму навчального закладу та його вимог;
- знати вимоги, що ставляться до заповнення документів;
- здійснювати спостереження за виконанням викладачем-наставником різних видів навчальної роботи зі здобувачами;
- розробити план практичних занять, обговорити їх з викладачем-наставником та провести заняття згідно плану;
- підготувати конспекти лекцій, обговорити їх з викладачем, провести лекційні/практичні заняття;
- розробити завдання для самостійної роботи, для поточного контролю, тести тощо;
- провести лекційні/практичні заняття;
- відвідати заняття провідних викладачів кафедри;
- обговорити з викладачами доцільність використаних методів, методичних знахідок тощо;
- відвідати заняття, що проводять магістри в інших групах з наступним обговоренням;
- організувати позааудиторні заняття із застосуванням активних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями; обговорення актуальних проблем курсу) ;
- відвідувати засідання кафедри, брати участь у роботі наукового та методичного семінарів;
- підготувати аналіз матеріалів практики та звіт, відзвітувати на конференції.

Обов'язки викладача-наставника Практики:

- бере участь у настановному інструктажі здобувачів на факультеті (перед початком практики) і в підсумковій конференції (при завершенні практики);
- у випадку неявки здобувачів на практику, порушення ними трудової дисципліни, нехтування своїми обов'язками, а також виникненні конфліктних ситуацій повідомляє про це письмово (рапортом) кафедру;
- планує навчально-виховну роботу здобувачів, надає методичну допомогу у підготовці і проведенні занять за фахом, організації роботи, позанавчальною роботою тощо;
- відвідує заняття здобувачів (лекції, практично-семінарські та ін.), бере участь у їх обговоренні;
- надає здобувачам консультації щодо виконання індивідуального науково-дослідного (творчого) завдання, оцінює його;
- на засіданнях кафедри доповідає про стан проходження, а також про підсумки Практики.

6. Форми та методи контролю

Здобувачі повинні вести щоденник (індивідуальний план) з Практики (Додаток), в якому висвітлюються основні етапи роботи, їх зміст та робити помітки про виконання/невиконання.

За результатами Практики науковий керівник виставляє підсумкову оцінку, яка фіксується у залікових книжках.

Диференційований залік проводиться у вигляді захисту результатів Практики. Він включає в себе надання письмового звіту з проходження практики, доповідь здобувача та відповідь на поставлені запитання.

7. Вимоги до звіту

Після проходження Практики здобувач звітує керівнику практики в письмовій формі. Здобувач оформлює письмовий звіт про проходження

практики. До загальнообов'язкових вимог відноситься наявність таких елементів, як:

- титульний аркуш;
- вступ, який містить опис сутнісних рис Практики, її об'єкт, предмет, мету та завдання;
- індивідуальний план роботи на Практиці;
- тематичний план визначеної дисципліни, складений відповідно до кредитно-модульної системи;
- конспект відпрацьованих лекцій, який містить анотацію, план лекційного заняття, основну та допоміжну літературу, контрольні запитання та текст лекційного заняття;
- нотатки проведеного практичного заняття, які містять план, основну та допоміжну літературу, контрольні запитання, теми рефератів,
- звіт про виконання плану Практики;
- характеристику здобувача від викладача, якому він асистував в процесі проходження Практики, де обов'язково зазначається оцінка його роботи;
- щоденник Практики, оформлений відповідно до встановлених вимог.

Робота виконується друкованим способом на білих аркушах формату А4 (односторонньо) українською мовою. Шрифт 14 – Times New Romans. Поля: ліве – 2 см., праве – 1,5 см., зверху та знизу – 1 см.

Для оформлення письмового звіту з Практики надається 7 днів, він підписується здобувачем, а також перевіряється та затверджується керівником практики у ВНЗ.

8. Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів та розподіл балів за окремими видами робіт

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100 – бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

Інтервальна шкала оцінок встановлює взаємозв'язки між рейтинговими показниками оцінок.

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		диф. Залік
A	90-100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	85-89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75-84 (добре)	
D	70-74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60-69 (достатньо)	
FX	35-59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1-34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

Підсумки Практики оцінюються на кафедрі політології Факультету міжнародних відносин, політології та соціології на підставі:

- 1) письмового звіту здобувача про її результати;
- 2) заповненого і підписаного наставником індивідуального плану (форма додається);
- 3) додатків, які можуть містити розгорнутий план одного з семінарських або лекційних занять, проведених практикантом, список опрацьованої методичної та наукової літератури, сценарні розробки, наочні матеріали тощо;
- 4) письмових зауважень і пропозицій щодо проходження і організації Практики з метою її покращення;
- 5) відгуку керівника Практики з наданням відповідної оцінки.

Практика здобувачів вищої освіти оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів.

Види роботи	Максимальна кількість балів
Підготовка та проведення лекцій	20
Конспект лекції	10
Підготовка та проведення практичних занять	20

Конспект практичного заняття	10
Підготовка та проведення виховного заходу, робота помічника куратора	5
Участь у проведенні заліків\іспитів	10
Проведення позааудиторної роботи за фахом	10
Конспект заходу з поза- аудиторної роботи	10
Оформлення звіту	5

Оформлений індивідуальний план із додатками та звіт подаються на кафедру не пізніше тижня з моменту закінчення терміну практики. Оцінка за виконання Практики фіксується у залікових книжках.

9. Методичне забезпечення:

1. Робоча програма курсу.
2. Силабус курсу.

10. Рекомендовані джерела

2. Зайченко І. Педагогіка і методика навчання у вищій школі. Київ : Ліра-К, 2018. 512 с.
3. Закон «Про вищу освіту» URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с
6. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2014. 200 с.
7. Кузьменко О. Ю. Теоретичні аспекти запровадження інтернеттехнологій в умовах цифровізації закладів вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 40. С. 239-243.
8. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.

9. Педагогіка вищої школи. Методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 32 с.

10. Смульсон М.Л. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.

11. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навч-метод. посіб. ІваноФранківськ : НАІР, 2018. 120 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3558.pdf>.

12. Сушко А.І., Кормич А.І., Краснопольська Т.М. Методика викладання політології : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса, 2022. 56 с.

13. Швай Р. І. Методика викладання у загальноосвітньому навчальному закладі. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 112 с.

14. Яремчук, Н., Марусова В. Педагогічні умови організації дистанційного навчання в університеті. *Молодий вчений*. 2021. 11 (99). 205-210. URL : <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/2445>

15. Spitsyn Y. Bologna process in Ukraine: trends, problems and perspectives. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка*. 2021. Вип. 2 (14). С. 34-38

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_525#Text
2. Сайт Міністерства науки та освіти України – <https://mon.gov.ua/ua>
3. Методи навчання та їх класифікація – <http://osvita.ua/school/theory/780/>

ДОДАТОК
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
АСИСТЕНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти за
спеціальністю «052 Політологія»
денної/заочної форми навчання
(потрібне підкреслити)

(Ім'я, Прізвище)

Керівник _____

№ П/П	ВИДИ ЗАВДАНЬ	Приблизні терміни виконання	Позначка про виконання
	I. ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА		

	<p>II. МЕТОДИЧНА РОБОТА</p>		
--	------------------------------------	--	--

	<p style="text-align: center;">III. НАВЧАЛЬНА РОБОТА</p>		
--	---	--	--

